

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Název: SOCIAL POSITION OF PERSONS WITH MENTAL DISORDER IN DANIEL KEYES' NOVEL AND SHORT STORY FLOWERS FOR ALGERNON

(Český název neuveden)

Autor: Irina Gavrish

Vedoucí práce: PhDr. Petr Chalupský, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Jakub Ženíšek

Irina Gavrish ve své práci popisuje různé aspekty povídky a románu *Růže pro Algernon* amerického spisovatele Daniela Keyese. Autorčiným cílem je „teoreticky a prakticky probádat postavení lidí s mentálním postižením ve společnosti, a to na příkladu Keyesových děl“ (str. 2 – přeloženo autorem posudku). V úvodu teoretické části autorka tento svůj záměr konkretizuje s tím, že se bude snažit postihnout (1) prostředky, jimiž autor na tento sociální fenomén upozorňuje, (2) míru, do jaké jeho popis tohoto jevu vychází z reality (tj. faktickou věrohodnost myšlenkových postupů hlavního hrdiny a společenských situací, v nichž se ocitá), a (3) zda literární dílo tohoto typu dokáže vyvolat u čtenáře patřičnou odezvu. Již z této výchozí premisy na straně 2 je zřejmé, že práce nemůže takto ambiciózní plán naplnit. Práce pak skutečně uvádí literární a lingvistické prostředky, jimiž se Keyes snaží upozornit na daný společenský jev. Kotvení románu v realitě, tedy srovnání popisovaného vědeckého experimentu na mentálně postiženém člověku se skutečnou situací v oboru (tj. proklamovaný hlavní cíl), však v práci nenajdeme. Autorka se omezí na popis situace, která Keyese k napsání povídky a posléze románu inspirovala, tím však prostříhy do reality v podstatě končí. Je mentální retardace je tak popisován téměř výhradně prizmatem Keyesova díla, přičemž např. v posledním odstavci na str. 15 autorka volně přechází mezi Keyesovou literární licencí a faktografií, což je nevyhnutelně velmi matoucí.

Další komentář již jen v bodech:

Jazykové a jiné formální výhrady

- Autorčiným standardem je chybné používání čárky ve vztažných větách, namátkou „cruel to those, who“ (8) nebo „...thanks his readers for their letters, that they send him...“ (23), a členů, např. „people with the mental disorder (x - úvod)“
- Slovesné časy, např. „the situation within the society did changing quickly (5)“
- Informalismy typu „a lot“ (23), významově chybně použitá (resp. velmi zastaralá) slova jako „geniality“.

Věcné výhrady, potažmo dotazy k obhajobě

- Závěrečná práce by měla věci beze zbytku vysvětlovat - není vhodné či dokonce přípustné, aby si čtenář musel domýšlet souvislosti. Na str. 5 například autorka uvádí citaci Lukášova evangelia „For he who is least among you all – he is the greatest“ coby (spíše výjimečný) příklad pozitivního přístupu středověké křesťanské společnosti k lidem s mentálním postižením. Z použité formulace není jasné, proč by se měl tradovaný Ježíšův výrok vztahovat konkrétně na mentálně retardované občany, resp. zda se jím ve středověké společnosti někdo konkrétní řídil.
- V teoretické části práce se autorka snaží Keyesovu povídku a román zasadit do kontextu dalších klasických děl s touto tematikou, přičemž její výčet zahrnuje i telegrafické a nepřínosné srovnání s modernisty typu Faulknera. Zařazením Keyesova díla *One Flew over the Cuckoo's Nest* nám pak autorka chybně sugeruje, že vypravěč tohoto románu trpí nějakým stupněm mentální retardace, tj. že se nejedná o záměrné mimikry.
- Není příliš jasné, jak záměru práce přispívá vývojová analýza Gordonova písemného projevu. Autorka navíc systémově nerozlišuje mezi skutečnými ortografickými anomáliemi („I rite compushishens“) a normálními kolokvialismy jako dvojitý zápor nebo neshoda podmětu s přísudkem (16 – 17).
- V kratičké historizující glose na str. 4 autorka prezentuje velmi eurocentrický pohled na svět, když kategoricky tvrdí, že „it was in Ancient Greece and Rome, where first observations of people with mental disorder took place, approximately in 6 century B.C.E.“ Z této formulace nevyhnutelně (a mylně) vyplývá, že starobylé kultury Mezopotámie či Persie mentální poruchy neznaly. Ke zmírnění kategorického tónu zde stačilo přidat jedno slovíčko, např. „first recorded observations“, jak s největší pravděpodobností vyplývalo z odkazovaného Scheerenbergera (kterého mimochodem nelze dohledat v použité literatuře).

Přes výše uvedené výhrady se jedná o zajímavou práci, kterou tímto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako **velmi dobrou** až **dobrou**.

V Praze dne 22.5. 2014

.....

Mgr. Jakub Ženíšek